T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2021/547
KARAR NO : 2021/593
KARAR TR : 29/11/2021

ÖZET: 4250 sayılı İspirto ve İspirtolu İçkiler İnhisarı Kanunu'nun 6. maddesinin beşinci fıkrasına aykırılık nedeniyle, aynı Kanun'un 7. maddesinin birinci fıkrası (e)bendi uyarınca verilen idari para cezasına karşı yapılan itirazın, ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

KARAR

Davacı : A.A.
Davalı : Tarım ve Orman Bakanlığı
Vekili : Av. Ş.Ö.E.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Tarım ve Orman Bakanlığı Tütün ve Alkol Dairesi Başkanlığının 25/08/2020 tarihli ve …03.03-2377820 sayılı idari yaptırım karar tutanağı ile, Serdivan İlçe Emniyet Müdürlüğü ekiplerince 05/11/2019 tarihinde yapılan denetimler sırasında, davacıya ait M.S. isimli işyerinde saat 22.51 sıralarında alkollü içki satıldığının tespit edildiğinden bahisle, davacı adına 4250 sayılı İspirto ve İspirtolu İçkiler İnhisarı Kanunu'nun 6. maddesinin beşinci fıkrasına aykırılık nedeniyle 7. maddesinin birinci fıkrası (e) bendi ile 4733 sayılı Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkol Piyasasının Düzenlenmesine Dair Kanun'un 8. maddesinin beşinci fıkrasının (k) bendi uyarınca 52.060 TL idari para cezası verilmiş, 02/09/2020 tarihli ve …-483.03.03-2462260 sayılı yazı ile davacıya bildirilmiştir.

2. Davacı, idari para cezasının iptali istemiyle adli yargı yerine başvuruda bulunmuştur.

3. Davalı vekili, süresi içinde görev itirazında bulunmuştur.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

4 . **Ankara 2. İdare Mahkemesi 08/04/2021 tarihli ve E.2020/2131 sayılı kararı**ile; 4250 sayılı Kanun'da yasak olan eylemin, eylemin karşılığı olarak uygulanacak idari yaptırımın ise 4733 sayılı Kanun'da belirlendiği, 4733 sayılı Kanun'da da görevli yargı yerinin idari yargı olarak belirtildiğini açıklayarak, dava konusu idari para cezasından doğan uyuşmazlıkta idare mahkemesinin görevli olduğu gerekçesiyle görev itirazının reddine karar vermiştir.

5. Davalı vekilinin, adli yargı yararına olumlu görev uyuşmazlığı çıkartılması yolunda süresi içinde verdiği dilekçesi üzerine, dava dosyası Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmiştir.

B. Olumlu Görev Uyuşmazlığı Çıkarılmasına İlişkin Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı Talebi

6. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı 07/09/2021 tarihli ve YY-2021/90001 sayı ile, davaya konu eylemin 4250 sayılı Kanun'un 6. maddesinin beşinci fıkrası uyarınca yasaklandığı, ne tutarda idari para cezası verileceğinin ise 4733 sayılı Kanun'da düzenlendiği, idari para cezasının4250 sayılı Kanun uyarınca verildiği ve bu Kanun'da da idari yaptırımlara karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenlemeye yer verilmediğinin anlaşıldığı, kaldı ki uyuşmazlık konusu işlemden sonra ilgili Kanun'da yapılan değişiklikle idari para cezasının tutarının da4250 sayılı Kanun'la düzenlendiği, bu durumda 5326 sayılı Kanun'un 3. maddesi uyarınca idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacak olması nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Kanun hükümleri dikkate alınacağından, idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanun'un 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varıldığını belirterek, 2247 sayılı Kanun'un 10. ve 13. maddeleri gereğince olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasına ve dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine karar vermiştir.

7. Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığınca,2247 sayılı Kanun'un 13. maddesi uyarınca, emsal dosyalardan bu konudaki görüşünün bilinmesi nedeniyle Danıştay Başsavcısının yazılı düşüncesi alınmamıştır.

III. İLGİLİ HUKUK

8. 4250 sayılı Kanun'un 6. maddesinin beşinci fıkrası şöyledir:

"Alkollü içkiler, otomatik satış makineleri ile satılamaz, her nevi oyun makineleri veya farklı yöntemlerle oyun ve bahse konu edilemez. Bu ürünler basın ve yayın yoluyla tüketicilere satılamaz ve posta ile satış yöntemi kullanılarak gönderilemez. Alkollü içkiler, 22:00 ila 06:00 saatleri arasında perakende olarak satılamaz."

9. *"Cezalar"* başlıklı 7. maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde;

"Bu Kanunun 6ncı maddesinin;

e) Beşinci fıkrasındaki yasaklara aykırı hareket edenlere, 3/1/2002 tarihli ve 4733 sayılı Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun 8 inci maddesinin beşinci fıkrasının (k) bendinde öngörülen,

idari para cezası verilir." denilmekte iken;

10. *"e) Beşinci fıkrasının birinci ve ikinci cümlelerindeki yasaklara aykırı hareket edenlere, 3/1/2002 tarihli ve 4733 sayılı Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun 8 inci maddesinin beşinci fıkrasının (k) bendinde öngörülen"* şeklinde yeniden düzenlenerek maddeye eklenen (f) bendi de şöyledir:

"f) (Ek:28/10/2020-7255/1 md.) Beşinci fıkrasının üçüncü cümlesindeki yasağa aykırı hareket edenlere, altmış beş bin Türk Lirasından üç yüz yirmi bin Türk Lirasına kadar,

idari para cezası verilir."

11. 4733 sayılı Kanun'un *"Cezai hükümler"* başlıklı 8. maddesinin beşinci fıkrasının (k) bendi şöyledir:

"Tütün, tütün mamulleri, etil alkol, metanol ve alkollü içkiler piyasasında Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığından gerekli izinleri alarak veya almadan mal veya hizmet üreten, işleyen, ihraç veya ithal eden, pazarlayan, alan veya satan gerçek ve tüzel kişilere aşağıda yazılı idarî yaptırımlar uygulanır:

……

k) Tütün mamulleri veya alkollü içkilerin, etil alkol, metanol, makaron, sarmalık kıyılmış tütünün ve yaprak sigara kâğıdının tüketicilere satışını; internet, televizyon, faks ve telefon gibi elektronik ticaret araçları ya da posta ile sipariş yöntemi kullanarak yapmak üzere satış sistemi kuran veya faaliyette bulunanlara yirmi bin Yeni Türk Lirasından yüz bin Yeni Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir. (Ek ikinci cümle: 13/2/2011-6111/175 md.) Satışın internet ortamında yapılması halinde, 4/5/2007 tarihli ve 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanunda öngörülen usullere göre erişimin engellenmesine karar verilir ve bu karar hakkında da anılan Kanun hükümleri uygulanır."

12. Maddenin 10. fıkrası ve devamı ise şöyledir:

"Bu Kanun hükümlerine göre verilen idarî yaptırım kararlarına karşı 6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu hükümlerine göre kanun yoluna başvurulabilir. Ancak, idare mahkemesinde dava, işlemin tebliği tarihinden itibaren on beş gün içinde açılır. İdare mahkemesinde iptal davası açılmış olması, kararın yerine getirilmesini durdurmaz.

İdarî yaptırımlara ilişkin olarak bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde 30/3/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu hükümleri uygulanır."

13. Öte yandan; 30/03/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 06/12/2006 tarihli ve 5560 sayılı Kanun'un 31. maddesiyle değiştirilen 3. maddesi şöyledir:

" (1) Bu Kanunun;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında, uygulanır";

14. Kanun'un *"Başvuru yolu"* başlıklı 27. maddesinin birinci fıkrası ise şöyledir:

"İdari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç on beş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

15. Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer TOPAL'ın başkanlığında, Üyeler Birol SONER, Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 29/11/2021 tarihli toplantısında; başvuru yazısı ve dava dosyası üzerinde 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi gereğince yapılan incelemeye göre, davalı vekilinin, anılan Kanun'un 10/2. maddesinde öngörülen yönteme uygun olarak yaptığı görev itirazının reddedilmesi ve 12/1. maddede belirtilen süre içinde başvuruda bulunması üzerine Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısınca, 10. maddede öngörülen biçimde, olumlu görev uyuşmazlığı çıkarıldığı anlaşılmaktadır. Usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliğiyle karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

16. Raportör-Hâkim Gülten Fatma BÜYÜKEREN'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra; gereği görüşülüp düşünüldü:

17. Dava, 4250 sayılı Kanun'un 6. maddesinin beşinci fikrasına aykırılık nedeniyle 7. maddesinin birinci fikrası (e) bendi ve 4733 sayılı Kanun'un 8. maddesinin beşinci fikrasının (k) bendi uyarınca verilen 52.060 TL idari para cezasının kaldırılması istemiyle açılmıştır.

18. Olayda, davanın, saat22.51 sıralarında alkollü içki satıldığı ileri sürülerek verilen idari para cezasının iptaline ilişkin olarak açıldığı, bu eylemin 4250 sayılı Kanun'un 6. maddesinin beşinci fikrasıyla yasaklandığı, ne tutarda idari para cezası verileceğinin ise, olay tarihinde yürürlükte olan kural uyarınca 4733 sayılı Kanun'un 8. maddesinin beşinci fikrasının (k) bendinde düzenlendiği, bu durumda davaya konu idari para cezasına dayanak olan Kanun'un 4250 sayılı Kanun olduğu ve olay tarihi itibariyle 4250 sayılı Kanun'da da idari para cezalarına karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenlemenin yer almadığı açık olup, 4250 sayılı Kanun'da daha sonra yapılan değişiklikle ilgili maddenin ilgili cümlesinde yer alan yasağa uygulanacak olan idari yaptırımın da düzenlendiği anlaşılmıştır.

19. Yukarıda izah edilen düzenlemelere göre; Kabahatler Kanunu'nun, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

20. Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir kanunla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

21. Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir kanun ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni kanuna göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni kanundaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

22. Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkemenin davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

23. İncelenen uyuşmazlıkta, öngörülen idari para cezasının 4250 sayılı Kanun uyarınca verildiği ve 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 4250 sayılı Kanun'da da idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesinde, bu Kanun'un idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı belirtildiğinden, idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanun'un 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

24. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının başvurusunun kabulü ile davalı vekilinin görev itirazının reddine ilişkin, Ankara 2. İdare Mahkemesince verilen 08/04/2021 tarihli ve E.2020/2131 sayılı görevlilik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile davalı vekilinin görev itirazının reddine ilişkin, Ankara 2. İdare Mahkemesince verilen 08/04/2021 tarihli ve E.2020/2131 sayılı GÖREVLİLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

29/11/2021 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Vekili	Üye	Üye	Üye
Muammer	Birol	Nilgün	Doğan
TOPAL	SONER	TAŞ	AĞIRMAN

Üye	Üye	Üye
Aydemir	Nurdane	Ahmet
TUNÇ	TOPUZ	ARSLAN